

BÖLÜM 6

COVID-19 KORKUSUNUN İŞ TATMİNİ VE İŞ PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN AÇIKLANMASINA YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

İlkay ALTINDAĞ¹

GİRİŞ

2019 yılının sonlarında ilk olarak Çin'in Wuhan şehrinde görülen ve hayvanlardan insanlara geçen korona virüs ailesinin bir üyesi olan yeni tip Korona Virüs (Covid-19) yaşamımızın birçok bölümünü olumsuz bir biçimde etkilemektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Covid-19 salgınına 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan etmiştir. 20 Mart 2021 tarihli "Worldometers" internet sitesinden alınan bilgilere göre Dünya genelinde vaka sayısı 123.005.025 ile 123 milyon barajını aşmıştır ve doğrulanan ölüm sayısı 2.715.392'dir (Worldometer, 2021). Türkiye genelinde ise 20 Mart 2021 itibarıyla toplam vaka sayısı; 2.9716.33, toplam vefat eden sayısı; 29.864, toplam ağır hasta sayısı; 1547, toplam iyileşen sayısı; 2.788.757'ye ulaşmıştır (covid19.saglik.gov.tr, 2021).

Sağlık, sosyal ve ekonomik krizler kaçınılmaz olarak organizasyonlarda değişikliklere yol açmakta ve bu durum çalışanlar için tehdit edici olabilmektedir (Meyer, Morin & Wasti, 2018). Covid-19 olumsuz sosyal, insani ve ekonomik sonuçlara neden olmuştur (Gössling, Scott, & Hall, 2021; Hall, Scott & Gössling, 2020). Dünyanın dört bir yanındaki birçok ülke, sosyal mesafe, uzaktan çalışma ve kendi kendine izolasyon ile ilgili kısıtlamalar ve politika önlemleri oluşturmuştur.

Covid-19 salgını, çoğunluk tedarik zincirlerinin ve günlük iş faaliyetlerinin bozulması nedeniyle nüfusun mali durumuna yönelik küresel bir tehdittir. Katı düzenlemelerin kabulü, psikolojik iyilik halinin ve dirençli kimliğin temel direklerinden biri olan sosyal etkileşimi kısıtlamaktadır. İnsanların geleceğine yönelik tahmin yapamaması ve işten çıkarmalar ciddi ruhsal bozukluklara yol açmaktadır. Tıbbi tedaviye erişme zorluğu ise genellikle sağlıklı bir popülasyonun patolojik kimlik bozukluk yaşamasına neden olmaktadır. Depresyon, anksiyete, travma

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, ialtindag@erbakan.edu.tr.

analizi sonuçları ile bu hipotez de doğrulanmıştır. ($IT \rightarrow IP: \gamma = 0.311$, t değeri = 3.834, $p < 0.01$) İş tatminin iş performansı üzerinde pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi vardır. Covid-19 döneminde banka çalışanlarındaki iş tatminin artması çalışanın iş performansını arttırmaktadır.

Tüm ekonomik sistemlerde, bankalar finansal politikanın planlanmasında ve uygulanmasında öncü role sahip olduğundan bankacılık sektörünün güçlü kalması oldukça önemlidir. Banka çalışanlarına yapılan bu çalışmanın Covid-19'un etkilerini gösteren bir model olması bakımından yapılacak diğer çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Uygulama sonucu, banka personelinin Covid-19 korkusunun iş tatmini ve iş performansına etkilerinin tespit edilmesi konusunda fikirler vermektedir. Araştırmamız, zaman, maliyet ve ulaşılabilirlik kısıtları nedeniyle Konya ilinde faaliyet gösteren özel ve kamu bankalarında çalışanlar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu durum çalışmanın genelleştirilebilir olmasını sınırlamaktadır. Bundan sonraki çalışmalarda farklı illerdeki banka personelinin içeren daha geniş örneklerle çalışabilir. Araştırma modeline farklı değişken(ler) eklenip geliştirilerek analiz edilebilir ve analiz sonuçları ile değişkenler arasındaki ilişkiler bu çalışmanın sonuçlarıyla karşılaştırılabilir. Ayrıca, bundan sonraki araştırmaların farklı sektörleri de içerecek şekilde yapılması ve çıkacak sonuçlara göre sektörler arası karşılaştırma yapılması planlanabilir.

KAYNAKLAR

- Ahorsu, D. K., Lin, C. Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: Development and Initial Validation. *International journal of mental health and addiction*, 1-9.
- Altındağ, İ. (2020). Covid-19 Salgın Döneminde Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Davranışlarının Yapısal Eşitlik Modeli İle İncelenmesi. Selim Gündüz (Ed.), *Akademik Çalışmalarda İstatistik Uygulamaları* içinde (s.21-41). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Anderson, J. C., & Gerbing, D. W. (1988). Structural equation modeling in practice: A review and recommended two-step approach. *Psychological bulletin*, 103(3), 411.
- Banerjee, D. (2020). The COVID-19 outbreak: Crucial role the psychiatrists can play. *Asian journal of psychiatry*, 50, 102014.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal psikolojide yöntem ve pratik çalışmalar*. Sistem Yayıncılık.
- Çelik, H. E., & Yılmaz, V. (2016). *LISREL 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi: Temel kavramlar-uygulamalar-programlama* (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çöl, G. (2008). Algılanan güçlendirmenin işgören performansı üzerine etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9 (1), 35-46.
- Edmondson, A. C., & Lei, Z. (2014). Psychological safety: The history, renaissance, and future of an interpersonal construct. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 1, 23-43.
- Godinic, D., Obrenovic, B., Khudaykulov, A., (2020). Effects of economic uncertainty on mental health in the COVID-19 pandemic context: social Identity Disturbance, Job Uncertainty and Psychological Well-Being Model. *Int. J. Innov. Econ. Dev.* 6 (1), 61-74.
- Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2021). Pandemics, tourism and global change: A rapid assessment of COVID-19. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(1), 1-20.

- Hall, C. M., Scott, D., & Gössling, S. (2020). Pandemics, transformations and tourism: Be careful what you wish for. *Tourism Geographies*, 22(3), 577–522.
- Han, Y., Liao, J.Q., Long, L.R., (2007). Model of development and empirical study on employee job performance construct. *J. Manage. Sci. China* 10 (5), 62–77.
- Hoyle, R. H. (Ed.). (2012). *Handbook of structural equation modeling*. Guilford press.
- Hox, J. J., Bechger, T. M. (1998). An Introduction to Structural Equation Modeling. *Family Science Review*, 11: 354-373
- Huchting, K., Lac, A., & LaBrie, J. W. (2008). An application of the Theory of Planned Behavior to sorority alcohol consumption. *Addictive behaviors*, 33(4), 538-551
- Ladikli, N., Bahadır, E., Yumuşak, F. N., Akkuzu, H., Karaman, G., & Türkkân, Z. (2020). Kovid-19 Korkusu Ölçeği'nin Türkçe Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışması. *International Journal of Social Science*, 3(2), 71-80.
- Mahmud, M. S., Talukder, M. U., & Rahman, S. M. (2020). Does 'Fear of COVID-19' trigger future career anxiety? An empirical investigation considering depression from COVID-19 as a mediator. *The International journal of social psychiatry*.
- Mertens, G., Gerritsen, L., Duijndam, S., Saleminck, E., & Engelhard, I. M. (2020). Fear of the coronavirus (COVID-19): Predictors in an online study conducted in March 2020. *Journal of Anxiety Disorders*, 74, 102258.
- Meyer, J. P., Morin, A. J., & Wasti, S. A. (2018). Employee commitment before and after an economic crisis: A stringent test of profile similarity. *Human Relations*, 71(9), 1204–1233.
- Muttaqin, G. F., Taqi, M., & Arifin, B. (2020). Job Performance During COVID-19 Pandemic: A Study on Indonesian Startup Companies. *The Journal of Asian Finance, Economics, and Business*, 7(12), 1027-1033.
- Ornell, F., Schuch, J. B., Sordi, A. O., & Kessler, F. H. P. (2020). "Pandemic fear" and COVID-19: mental health burden and strategies. *Brazilian Journal of Psychiatry*, 42(3), 232-235.
- Qin, X., & Jiang, Y. (2011). The impact of natural disaster on absenteeism, job satisfaction, and job performance of survival employees: An empirical study of the survivors in Wenchuan earthquake. *Frontiers of Business Research in China*, 5(2), 219-242.
- Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2012). *A first course in structural equation modeling*. Routledge.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2): 23-74.
- Sembiring, M. J., Fatihudin, D., Mochklas, M., & Holisin, I. (2020). Banking Employee Performance During Pandemic Covid-19: Remuneration And Motivation. *Journal of Xi'an University of Architecture & Technology*, 12(VII), 64-71.
- Shigemura, J., Ursano, R. J., Morganstein, J. C., Kurosawa, M., & Benedek, D. M. (2020). Public responses to the novel 2019 coronavirus (2019-nCoV) in Japan: Mental health consequences and target populations. *Psychiatry and clinical neurosciences*, 74(4), 281.
- Taylor, S. (2019). *The psychology of pandemics: Preparing for the next global outbreak of infectious disease*. Cambridge Scholars Publishing.
- T.C. Sağlık Bakanlığı (2021). *COVID-19 Bilgilendirme Platformu*. 20/03/2021 tarihinde <https://covid19.saglik.gov.tr> adresinden ulaşılmıştır).
- Worldometer (2021). *COVID-19 Coronavirus Pandemic*. 20/03/2021 tarihinde <https://www.worldometers.info/coronavirus/> adresinden ulaşılmıştır).